

DEVELOPMENT OF THE NETWORK-BASED OPERATION MODEL OF SUB-DISTRICT HEALTH INSURANCE FUNDS COMMITTEES

BANCHA PROMDIT 4837743 SHPE/D

Ph.D.(POPULATION EDUCATION)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: TEERADAJ CHAI-AROON, Ph.D., KOVIT PUANG-NGAM, Ph.D., WANEE PINPRATEEP, Ph.D.

ABSTRACT

The objectives of this study were to synthesis knowledge and develop a network-based operation model in sub-district health insurance funds committees. The study was divided into 4 steps.

The first step analyzed the network-based operation structure in 33 funds by questionnaire; data was analyzed with NetMiner program and cluster analysis statistics. The result reveals that the general structures were low density, high centrality and closeness, few isolation structures or structural holes but many cliques. All funds' structures were able to divided into two groups, a high and low network-based operation groups.

The second step distilled and synthesized the knowledge in 10 funds by group interview with a semi-structured in-depth interview form; data was analyzed with content analysis. The result reveals that lessons learn concerned both similar and different issues. Similar lessons were related to the process of National Health Security Office. However, different lessons were related with activities that the fund set themselves.

The third step developed a network-based operation model. Two models were developed: a participation model of network-based operation, and a monitoring and control model of network-based operation.

The fourth step verified the models by five experts. The result reveals that these models cover the factors and conditions and allow possibility for using the model in real practice both in the present and the future.

Based on the findings, the National Health Security Office should apply these models to develop fund operations in all sub-districts of Thai society, related organizations should work together to set the fund's development, and fund committees should select the model which suits their context or area.

KEY WORDS: MODEL / NETWORK-BASED OPERATION

214 pages

การพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานเชิงเครือข่าย ของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบล
DEVELOPMENT OF THE NETWORK-BASED OPERATION MODEL OF SUB-DISTRICT HEALTH
INSURANCE FUNDS COMMITTEES

บัญชา พร้อมดิษฐ์ 4837743 SHPE/D

ปร.ค.(ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ชีรเดช ฉายอรุณ, วท.ค., โกวิทช์ พวงงาม, ปร.ค., วณิ ปิ่นประทีป, ปร.ค.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้การดำเนินงานเชิงเครือข่าย และพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเชิงเครือข่ายของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับตำบล แบ่งการศึกษาทั้งหมดออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์โครงสร้างการดำเนินงานเชิงเครือข่าย ใน 33 กองทุน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม NetMiner และสถิติ Cluster Analysis ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันไม่สูงมากนัก มีสมาชิกที่เป็นจุดศูนย์กลางชัดเจน มีภาวะโดดเดี่ยวและภาวะหลุมโครงสร้าง สามารถนำโครงสร้างทั้งหมดมาจัดเป็นกลุ่มได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีการดำเนินงานเชิงเครือข่ายสูง และต่ำ ขั้นตอนที่ 2 การถอดบทเรียน และการสังเคราะห์ความรู้ ศึกษาในกลุ่มกองทุนฯ ที่มีการดำเนินงานเชิงเครือข่ายสูง 5 กองทุน และต่ำ 5 กองทุน โดยใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกถึงมีโครงสร้าง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาภายใต้กรอบวงจรชีวิตเครือข่าย ผลการศึกษา พบว่า มีบทเรียนที่คล้ายคลึงกันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนที่ถูกระบุโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และในส่วนที่แตกต่างกันซึ่งเป็นบทเรียนเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินงานของแต่ละกองทุนฯ ได้กำหนดขึ้นให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเชิงเครือข่าย พัฒนาได้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการดำเนินงานเชิงเครือข่ายโดยเน้นการมีส่วนร่วม และรูปแบบการดำเนินงานเชิงเครือข่ายโดยใช้การควบคุมกำกับของแกนนำในกองทุนฯ ขั้นตอนที่ 4 การสอบพิสูจน์รูปแบบกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ใช้การประชุมกลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบที่เกิดขึ้นทั้ง 2 รูปแบบมีความครอบคลุมปัจจัยเงื่อนไขต่าง ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง แต่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาอีกระยะหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ คือ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ควรนำทั้ง 2 รูปแบบนี้มาประยุกต์ใช้, หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมุมมองการพัฒนาที่สอดคล้องกัน และคณะกรรมการกองทุนฯ ควรตัดสินใจพัฒนาการดำเนินงานตามรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง